

trojice karakterističnih mislilaca. Heuristički je preporučljivo započeti predstavljaje naukovanja o ratu sa udžbenikom literaturom, namenjenom pravoslavnim bogoslovima.

Prema još starozavetnoj zapovesti – "Ne ubij" – koju je Isus Hrist usavršio zabranom svakog povoda ubistvu i dopunio nalogom ljubavi u odnosu na neprijatelja, rat se ne može ni u kom slučaju odobriti. "Rat bi bio, dakle, u suprotnosti sa apsolutnom voljom Božijom koja ne dopušta odstupanje od opštih principa. Jer u ratu se vrše masovna ubijanja, a ubijanje se zabranjuje" (Dimitrijević, 1973:104). Međutim, rat se može promatrati i iz drugog rakursa – sa gledišta Otkrovenja – kada se ubistvo ne samo brani već i naređuje, u ime Božije čini – u duhu njegovih zapovesti. Tako kada se Izrailj pripremao da primi Deset Božijih zapovesti, Bog je naredio Mojsiju da postavi "među naokolo i dakaže narodu, odn. Izrailjcima: "Čuvajte se da ne stupite na goru i da se ne dotaknete kraja njezina; što se god dotakne gore, poginuće... kamenjem da se zasje ili da se ustrelji, bilo živinče ili čovek, da ne ostanu u životu" (II Mojs. 19, 12, 13). A pošto su primljene Deset zapovesti, donet je zakon o ubistvu, prema kome: Ko udari čoveka, te umre, da se pogubi. Ako li ne bude hteo, negomu ga Bog dade u ruke, odrediću ti mesto kuda može uteći. Ako bi nahvalice ustao na bližnjega svoga da ga ubije iz prevare, odvuci ga i od oltara mogega da se ubije. Ko udari oca svojega ili mater svoju, da se pogubi (P. Mojs. 21, 22, 25). U Bibliji se ubistvo zabranjuje i naređuje, i u tome nema ičeg protivurečnog. Ubistvo se zabranjuje kada je kriminal, kad ga sprovodi pojedinac po svojoj volji i proceni stvari; ono se dozvoljava kada je po zakonu, kad ga preduzima za to određena vlast, po sudijskoj odluci, da bi se zadovoljila pravda. Tako se postupa u krajnjoj nuždi, i otuda se u mnoštvu savremenih država umorstvo uopšte izbegava, zakonom ne predviđa (Dimitrijević 1973:104-105).

U Starom zavetu se, poput ubistva, odobrava i rat. I zaista, tu se Jahve javlja glavnim Ratnikom. On je usvojio Izrailj kao carstvo sveštениčko i narod sveti, da bi njime ostvario svoje planove prema svetu i vascelom ljudskom rodu. Stoga mu je namenio ekskluzivno mesto u vasceljenoj istoriji. Izbavio ga iz ropstva misirskog i poveo u obećanu zemlju Hanansku, Palestinu. Na tom svetom putu Izrailj je imao da savlada bezbrojne prepreke. Ne mogavši sve sam, išio je Božiju pomoć. Kao što ga je iz Misira izbavio na čudesan način, svojom